

KONSTANTIN  
PRESLAVSKY  
UNIVERSITY  
SHUMEN



ШУМЕНСКИ УНИВЕРСИТЕТ  
“ЕПИСКОП КОНСТАНТИН ПРЕСЛАВСКИ”

**СИСТЕМА  
ЗА ПРОВЕРКА И ОЦЕНЯВАНЕ НА  
ЗНАНИЯТА И УМЕНИЯТА НА  
СТУДЕНТИТЕ  
/БАЛОВО-РЕЙТИНГОВА СИСТЕМА/**

**ШУМЕН  
2013 г.**

Система за проверка и оценяване знанията и уменията на студентите	Издание 1	Редакция 1	01.03.2013 г.	Стр. 1 от 9 стр.
--	-----------	------------	---------------	------------------

## СЪДЪРЖАНИЕ

### Раздел първи

Обща характеристика на системата.....стр. 3

### Раздел втори

Прием, проверка и оценка на знанията и уменията на студентите.....стр. 4

2.1. Прием и обучение.....стр. 4

2.2. Оценяване на академичните постижения на студентите.....стр. 6

Система за проверка и оценяване знанията и уменията на студентите	Издание 1	Редакция 1	01.03.2013 г.	Стр. 2 от 9 стр.
--	-----------	------------	---------------	------------------

## РАЗДЕЛ ПЪРВИ

### Обща характеристика на системата

Системата за проверка и оценка на знанията и уменията на студентите регламентира една съществена част от организацията и управлението на учебната дейност в ШУ „Епископ Константин Преславски”, съгласно изискванията на действащите нормативни актове.

В Шуменския университет „Епископ Константин Преславски” (ШУ) се обучават студенти в образователно-квалификационните степени: “професионален бакалавър”, “бакалавър” и “магистър”;

Формите на обучение са редовна, задочна, индивидуална. Обучението се осъществява по държавна поръчка съгласно действащите нормативни актове. В магистърска степен се обучават и студенти, приети по чл. 21, ал.2 и 3.

В ШУ се обучават български и чуждестранни граждани. Статутът на студент се придобива със записването при условията, предвидени в Правилника за структурата и организацията на учебния процес. В обучението се отразява присъждането на кредити съгласно правилата за натрупване и трансфер на кредити. Обучението приключва с изпълнението на всички задължения по учебния план за съответния вид, степен и форма на обучение.

На успешно завършилите обучението се издава документ съгласно Наредбата за единните държавни изисквания към съдържанието на основните документи, издавани от висшите училища в съответствие с вида и степента на завършеното обучение. При обучението на студентите не се допускат привилегии и ограничения, свързани с раса, народност, етническа принадлежност, пол, социален произход, политически възгледи и вероизповедание. Обучението на студентите е независимо от идеологии, политически и религиозни доктрини. То се осъществява в духа на общочовешките ценности и националните традиции, на демократично-плюралистична основа.

Система за проверка и оценяване знанията и уменията на студентите	Издание 1	Редакция 1	01.03.2013 г.	Стр. 3 от 9 стр.
---	-----------	------------	---------------	------------------

## РАЗДЕЛ ВТОРИ

### Прием, проверка и оценка на знанията и уменията на студентите

#### 2.1. Прием и обучение

**Чл.1.** Приемът на студентите се извършва по професионални направления и специалности чрез конкурсен изпит в рамките на бройките по РМС и ежегодно утвърждавани от академичния съвет бройки за прием само на магистри по чл. 21, ал.2 и 3 от ЗВО. Конкретните условия и изисквания за приемането на студенти се регламентират ежегодно в Правилника за прием на кандидат-студенти и Правилата за прием в образователно – квалификационна степен “магистър”, приемани ежегодно от АС.

**Чл.2.** Приемът и обучението на чуждестранни граждани за студенти в ШУ се уреждат с Наредбата за държавните изисквания за приемане на студенти във висшите училища на Република България – раздел IV. В изпълнение изискванията на тази наредба се приемат и обучават чуждестранни граждани по реда и условията на:

1. Междуправителствени спогодби;
2. Актове на Министерския съвет;
3. Съгласно изискванията на ЗВО чл. 95, ал. 6 и 7.

**Чл.3.** Без конкурсен изпит се приемат кандидат-студенти, издържали успешно държавните зрелостни изпити, съгласно Закона за степента на образование, общообразователния минимум и учебния план в рамките на утвърдения държавен прием.

**Чл.4.** Приемът се осъществява чрез класиране по бал, в който участват оценките от държавните зрелостни изпити или конкурсните изпити и балообразуващите оценки от дипломата за средно образование. В съответствие с чл.68, ал. 3 и 5 на ЗВО с облекчение и без такса за кандидатстване се приемат кръглите сираци, лица с трайни увреждания и намалена работоспособност 70 и над 70 процента, военноинвалиди, лица, отглеждани до пълнолетието си в домове за отглеждане и възпитание на деца, лишени от родителска грижа, майки с три и повече деца, както и близнаци, които са кандидатствали едновременно в ШУ и единият от тях е приет.

**Чл.5.** Оценките от зрелостните изпити, положени пред държавна изпитна комисия се признават за равностойни на резултатите от съответния кандидатстудентски изпит.

**Чл.6. (1)** Кандидатстудентските писмените работи се проверяват и оценяват от двама проверяващи независимо един от друг. Оценяването е с точност до 0,25, като при разлика в оценките на двамата проверяващи с 0,25 се поставя по-високата оценка.

**(2)** Средно-аритметична оценка се поставя при разлика 0,50, ако разликата в оценките е по-голяма от 0,50, работата се проверява от арбитър, който поставя окончателната оценка. Задължително се арбитрират и всички работи, оценени със „Слаб” и „Отличен”;

**(3)** В оценяването на всяка конкурсна работа по рисуване участва цялата изпитна комисия при запазване анонимността до окончателното оформяне на оценката.

**(4)** Устните изпити се оценяват с точност до 0,25.

**Чл.7.** Резултатите от състезателните изпити се обявяват не по-късно от 10 дни след тяхното провеждане.

**Чл.8.** Обявените оценки от конкурсните изпити са окончателни и не подлежат на преоценяване и корекция, освен при допусната техническа грешка.

**Чл.9.** Резултатите от състезателните изпити са валидни само за класирането в годината в която са проведени.

**Чл.10.** Оценяването на всеки конкурсен изпит по специалностите се извършва по методика от комисията за проверка на темите или тестовете, в зависимост от тяхната

Система за проверка и оценяване знанията и уменията на студентите	Издание 1	Редакция 1	01.03.2013 г.	Стр. 4 от 9 стр.
---	-----------	------------	---------------	------------------

специфика. Допълнителна информация се предоставя в Справочника за кандидат студенти на ШУ.

**Чл.11.** Шуменският университет организира обучение в:

(1) Образователно-квалификационна степен “професионален бакалавър”, за придобиването на която се изискват не по-малко от 180 кредита със срок на обучение не по-малък от 3 години;

(2) Образователно – квалификационна степен “бакалавър”, за придобиването на която се изискват не по-малко от 240 кредита със срок на обучение не по-малък от 4 години;

(3) Образователно-квалификационна степен “магистър”, за придобиването на която се изискват не по-малко от 60 кредита след придобита образователно-квалификационна степен “бакалавър”.

(4) Редовна, задочна форма или на индивидуален план в съответствие с Правилника за структурата и организацията на учебния процес;

(5) Обучението във всяка образователно-квалификационна степен завършва с изпълнението на всички задължения по учебен план и успешно положен държавен изпит или защита на дипломна работа и се удостоверява с диплома за висше образование, а при поискване – и с европейско дипломно приложение.

**Чл.12.** (1) Студентите имат право да се обучават по втора и нова специалност в рамките на една и съща образователно-квалификационна степен.

(2) Като втора или нова специалност могат да бъдат избрани всички специалности на Университета;

(3) Обучението по втора и по нова специалност се осъществява паралелно с основната специалност;

(4) Таксите за обучение са в съответствие с Наредбата на МС за таксите на обучение.

(5) Студентите – първокурсници могат да подават молба за втора или за нова специалност веднага след записването си в първата специалност;

(6) Всеки студент може да започне обучение по втора или нова специалност не по-късно от началото на последния семестър на основната специалност;

(7) Нова специалност се получава по пълния учебен план на избраната специалност. Приемането и класирането на студентите по нова специалност става чрез входящ конкурсен изпит и съобразно Правилника за прием на студенти в ШУ;

(8) За новата специалност се издава отделна диплома за висше образование след дипломирането по основната специалност. Студентът няма право да се дипломира по втората или новата специалност, преди да се е дипломирал по основната си специалност.

**Чл.13.** Положените изпити и придобитите кредити от втората или от новата специалност могат да се признават в първата и обратно при спазване на реда и условията, определени в правилата на ШУ за натрупване и трансфер на кредити.

**Чл.14.** Приемането на чужди граждани за обучение в образователно-квалификационната степен “магистър” се урежда с Наредбата за държавните изисквания за приемане на студенти във висшите училища на Р България – раздел IV.

**Чл.15.** Семестриалните такси за обучение по специалности и форми на обучение ежегодно се определят с Постановление на МС, а за платените магистри - от Академическия съвет на университета.

**Чл. 16.** (1) Студентът има право:

1. Да избира учебни дисциплини при условията, предвидени в учебните планове;
2. Да получава квалифицирана помощ и ръководство за своето професионално, научно и творческо израстване;
3. Да се обучава едновременно по първа и по втора или нова специалност;
4. Да участва в научноизследователската и практическата дейност, провеждана от ШУ, негови организации и звена, като му се гарантират изобретателските, авторските и сродните на тях права;

Система за проверка и оценяване знанията и уменията на студентите	Издание 1	Редакция 1	01.03.2013 г.	Стр. 5 от 9 стр.
--	-----------	------------	---------------	------------------

5. Да се премества в друго висше училище и специалност;
6. Да прекъсва обучението си и да го продължава при условията на настоящия правилник;
7. Да се премества от една специалност в друга след натрупване на кредити за съответния период на обучение за специалността.

## 2.2. Оценяване на академичните постижения на студентите

**Чл.17. (1)** Системата за проверка и оценка на знанията (Балово-рейтинговата система) в ШУ е част от системата за подготовка за придобиване на степен на висшето образование.

Баловият рейтинг е количествено-качествен показател, изразен в обща оценка на състоянието или резултата от определени видове дейности на даден субект, позволяващ да се оцени степента на „превъзходство“ в сравнение с други субекти.

**(2)** Основни принципи на системата за проверка и оценка на знанията са:

1. Системност на полаганите усилия на студентите през цялостния учебен процес чрез използването на ефективни механизми за натрупване на кредити (дейностите, извършвани от студентите, свързани с обучението по всяка учебна дисциплина – аудиторна, извън аудиторна и самостоятелна работа);

2. Обективност на оценяването на различията в академичните постижения на студентите, като се използват ясно определени и обосновани критерии за оценка на добитата теоретична и практическа подготовка;

3. Прозрачност в механизма на оценяване, чрез предварително огласени критерии и посочване на значимостта на извършената дейност в крайната оценка на изучаваната дисциплина от студента. Осигурява се:

- пълна информираност на студента за: квалификационната характеристика, учебния план, учебната програма, Комплекта за студента (извадка от програмата, която предоставя пълна и ясна информация за изучаваната дисциплина, участието на студента в нейното усвояване, извършваните от него дейности и критериите за тяхната оценка);

- запознаване на студентите с организацията на учебния процес: учебна натовареност, задължения, права и т.н.

- материали за аудиторна работа за всяка дисциплина: части на изучаваната дисциплина, учебници, практически помагала, мултимедийни презентации;

4. Съответствие на резултата на оценяването със степента на придобита компетентност съобразно специфичните цели на образованието по съответната специалност и специфичните задачи на всяка учебна дисциплина;

5. Поетапно контролиране на знанията през целия семестър

6. Преход на студента от една към друга част по ниво на усвояния материал и преминава етапите на началния, текущия и крайния (изпитния) контрол.

7. Сравнимост на образователните постижения на студентите с тези, получени в други висши училища.

**(3)** Отговорността за действието на системата за оценяване е на всички членове на академичния състав на университета.

**Чл.18. (1)** Оценяването на академичните постижения на студентите по отделните учебни дисциплини става чрез:

1. Текущ контрол (проверка) върху работата по учебния материал през семестъра;

2. Писмени семестриални изпити по изучаваните учебни дисциплини.

**(2)** Успешното изучаване на всяка учебна дисциплина от учебния план на специалността се оценява като сума от балове, разпределени в двата основни елемента:

- първият включва оценката на преподавателя за учебната дейност на студента през целия семестър (това е сума, не повече от 70 бала). Разпределението на баловете, съставляващи оценката на преподавателите, е дадено в учебната програма на съответната дисциплина и

Система за проверка и оценяване знанията и уменията на студентите	Издание 1	Редакция 1	01.03.2013 г.	Стр. 6 от 9 стр.
---	-----------	------------	---------------	------------------

включва отделни дялове от балове, начислени на студента, за успешно изпълнение и защита на форми за текущ контрол, за пълното и качествено изпълнение на формите за самостоятелната работа, предвидени в учебната програма на дисциплината;

- вторият включва оценката от изпита по дисциплината - оценка на знанията, уменията, компетентностите, показани от студента на изпита (сума, не повече от 30 бала). Важно значение има и регламентът за провеждане на изпита, така че да се сведе до минимум възможността за манипулиране на неговите резултати;

Крайният резултат се определя от сумата от балове, които студентът е получил през семестъра и изпитната оценка в определена пропорция - 60% и 40% или 70% и 30%.

**Чл.19. (1)** Обучението в ШУ е организирано в учебни години и семестри. Семестърът е структурно обособен период на обучение. Всеки семестър приключва с изпитна сесия.

(2) Изпитните сесии в рамките на учебната година са три: редовна, поправителна и ликвидационна.

(3) Изпитите се провеждат по предварително изготвен от студентите график, съгласуван с преподавателите и утвърден от декана/директора.

**Чл.20. (1)** Изпитът по всяка дисциплина се провежда от екипа, който е водил дисциплината. При отсъствие на титуляра изпитът се провежда от комисия, назначена от декана/директора.

**Чл.21. (1)** Формите на текуща проверка и оценяване на академичните постижения на студентите се определят в учебния план и учебните програми.

(2) Основната форма за проверка на академичните постижения на студентите е семестриалният изпит, който е в писмена форма.

(3) При учебни дисциплини с многокомпонентен изпит процедурата за провеждане на изпита се определят от съответния факултет и се записва в учебната програма на дисциплината.

(4) Писмените материали от проверката на знанията и уменията на студентите се съхраняват в катедрите за срок от една година от провеждането на изпита.

(5) Изпитните резултати се обявяват не по-късно от два дни след приключването на изпита.

(6) За всеки успешно положен изпит се присъждат кредити съгласно учебния план.

(7) Не се допуска признаване на изпит от една образователно-квалификационна степен в друга.

**Чл.22. (1)** Знанията и уменията на студентите се оценяват по шестобална система, която включва: “отличен” (6,00), “много добър” (5,00), “добър” (4,00), “среден” (3,00) и “слаб” (2,00). За успешно положен се смята изпитът, оценен най-малко със “среден” (3,00).

(2) Критериите за оценяване на знанията и уменията на студента за теоретичния компонент на изпита са както следва:

– при възпроизвеждане на знанията в “готова схема”, отсъствие на основни моменти от темата, неусвоен понятиен апарат, беден език – Среден (3);

– при описателно извеждане на темата като се ползват типови аргументи, допускане на неточности в използваните понятия, добра езикова култура – Добър (4);

– при нестандартно извеждане на темата чрез търсене на нов алгоритъм, анализ и използване на библиографски данни и мотивиране на своя теза, адекватност на използваните понятия, добра езикова култура – Мн. добър (5);

– при самостоятелно, логично извеждане на темата; обосноваване и оригинална интерпретация на проучената литература; изявено отношение и позиция към разкриваната тема, точност и богата езикова култура – Отличен (6).

(3) За практическия компонент на изпита се използват следните критерии за оценка:

– при решаване на поставената задача по готова схема – Среден (3);

– при решаване на поставената задача по аналогия на дадените образци и ситуации – Добър (4);

Система за проверка и оценяване знанията и уменията на студентите	Издание 1	Редакция 1	01.03.2013 г.	Стр. 7 от 9 стр.
---	-----------	------------	---------------	------------------

- при решаване на поставената задача чрез преобразуване на овладени способности и извеждане на свой алгоритъм – *Мн. добър* (5);
- при решаване на поставената задача, като се предлага оригинален собствен алгоритъм – *Отличен* (6).

Всеки преподавател конкретизира критериите съобразно спецификата на изискванията си и задължително ги посочва в учебната програма.

(4) Изпитните резултати се отразяват в студентската книжка на студента, в изпитния протокол и в главните книги.

(5) Нанасянето на оценките от изпита в главните книги се извършва от титуляра на учебната дисциплина, в срок до 7 дни след приключването на поправителната сесия.

(6) Студентите имат право да се явяват на изпит за повишаване на оценката. Оценката по дадена дисциплина може да се повиши еднократно. Изпитът се провежда от комисия, назначена със заповед на ръководителя на основното структурно звено. Оценката от това явяване е окончателна.

**Чл.23. (1)** Обучението по всяка специалност в съответствие с чл. 45, ал.1 и ал. 2 от ЗВО завършва с държавен изпит или защита на дипломна работа.

(2) До държавни изпити се допускат студенти, които са изпълнили задълженията си по учебен план на дадената специалност и са положили всички семестриални изпити.

(3) Държавните изпити се провеждат в три сесии годишно по време и график, определени със заповедта на ректора за организацията на учебния процес.

**Чл.24.** Студенти, неположили държавните си изпити в срок, могат еднократно с разрешение на декана / директора да повторят учебната година, след което неположилите успешно държавните изпити губят студентските си права и могат да ги възстановят само чрез кандидатстудентски конкурс.

**Чл.25. (1)** До разработване на дипломна работа се допускат студенти с успех не по-нисък от “много добър”.

(2) Студентите подават молба за определяне на темата на дипломната работа до ръководителя на катедрата.

(3) На свое заседание катедрният съвет разглежда молбите и определя персонално за всеки дипломант научния му ръководител и рецензента на дипломната работа.

(4) Научният ръководител подпомага студентите научно - методично при разработването на дипломните им работи и подготовката им за защита.

**Чл.26. (1)** Държавните изпити и защитата на дипломната работа се провеждат пред държавна изпитна комисия от хабилитирани преподаватели. По изключение в състава на комисията могат да участват и нехабилитирани преподаватели с образователната и научна степен “доктор”.

(2) В състава на комисииите могат да се включват и хабилитирани лица от други висши училища, както и специалисти от съответната професионална област.

(3) Оценката на дипломната работа се определя от:

- наличие на литературна осведоменост;
- анализ на излаганите теории, мнения и т. н.;
- логично разкриване и мотивиране на темата, целта, хипотезата и задачите на проучването;
- умело използване на емпиричните данни и търсене на различни обяснения при тяхното интерпретиране;
- теоретично и статистически обосновано извеждане на изводите и приносните моменти (теоретически и практически);
- добро онагледяване на получените резултати и техническото оформяне на дипломната работа;
- добър стил, богата езикова култура и професионална прецизност при използването на понятийния апарат.

Система за проверка и оценяване на знанията и уменията на студентите	Издание 1	Редакция 1	01.03.2013 г.	Стр. 8 от 9 стр.
--	-----------	------------	---------------	------------------



Оценката на защитата на дипломната работа се основава на:

- умението за точно, ясно и кратко излагане на основните моменти в разработвания проблем/тема;
- мотивираността на собствената теза;
- точността и насочеността на отговорите на поставените въпроси от рецензента, членовете на комисията, присъстващите на защитата;
- дискутирането и отстояването на собствените позиции;
- илюстрирането на получените резултати, методика, изводи.

Оценката на държавния изпит, чрез защита на дипломна работа, е резултат от оценките на дипломната работа и защитата ѝ.